

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: bakalářská
Posudek: vedoucího

Práci hodnotil: PhDr. Jaromír Murgaš, CSc.

Práci předložil(a): Martin Böhmová

Název práce: Muži a ženy jako téma filozofické antropologie: k rozdílům v myšlení a komunikaci

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Autorka jako cíl práce uvádí „popsat fyziologické odlišnosti v mozcích žen a jaký vliv mají tyto rozdíly na jednání a komunikaci obou pohlaví.“ Cíl práce měl být formulován řádněji; nicméně v takto napsané podobě jej práce nesplnila.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionálnost teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Východiskem práce měly být a jsou popularizující práce praktiků psychologů a lékařů, dále pak případně některých dalších autorů, filozofických. Zadáním i cílem bylo především shromáždit a uspořádat rozdíly v jednání a komunikaci žen a mužů, jak jsou popsány v sice popularizujících, ale odborníky napsaných publikacích. A dále, pokud možno, případně, zde mělo být i porovnání těchto informací s informacemi o rozdílech mozků mužů a žen, jak jsou popsány v lékařských odborně-popularizujících publikacích. Případně měly být krátce také uvedeny souvislosti s dalšími motivy, ať již filozofickými nebo pedagogickými.

Bohužel problémy se ukázaly jednak v použitých předlohách, tak jistě i v dovednostech autorky a v času, který práci nakonec dala; to vše jí neumožnilo napsat náročnější práci. Výsledná práce spojuje stránky lepší i horší a je určitě nějak hraniční.

Pozitivem je určitý stupeň odstupů a způsobu pojednání. Hlavní slabinou je ale asi autorčina nezkušenost a netrénovanost, která se projevuje v nerozlišování mezi důvěryhodnějšími a méně důvěryhodnými výklady v předlohách a také v jisté poplatnosti jim všem. Autorka v textu někdy podává i zjevně metaforické výklady jakoby doslova, jako fakta (zejména u metafor použitých Grayem, nejen těch „venušanských“ a „marsovských“, ale i těch „energetických“ a mnoha dalších; ale i u příměrů a hypotéz z dalších zdrojů). Potěšitelně si osvojila odstup od autorů v tom, že ví a dává najevo, že uvádí jejich informace a ne nějaké „svoje“. Neosvojila si ale ještě odstup kritičtější, který by jí umožnil s podklady nějak odborněji pracovat, ověřovat je vzájemně, přesněji formulovat, srovnávat, uvažovat o problémech. Vždyť i teorie (natož metafory) odborníků jsou jen teorie, mnohdy různě fundované, které vycházejí z určitých faktů, ale i předpokladů a zejména z interpretací. Avšak slabina přístupu autorky vysvitne jasně dokonce nejvíce asi v Závěru, kde autorka formuluje získané hypotézy dokonce jakoby jako „platná fakta“, bez odstupů. Přitom však např. správně uvádí podle Vyskočila - na str. 8 práce - že „ne všichni odborníci si stojí za tím, že nervový systém a mozek jsou jiné u žen a mužů“. Podobně by měla být práce kritičtější či opatrnější k povšechným hypotézám o rozdílech mužů a žen, jakkoli s nimi máme mnozí také určité kladné zkušenosti.

Výsledná práce ovšem jeví řadu stop chvatu a neorientovanosti. Bohužel je tak místy formulačně a s tím i myšlenkově neuspokojivá.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Formální stránka práce není dostatečně ošetřena. Práce je převážně napsána dobrým jazykem, velmi potěšitelně bez gramatických chyb! A také v odstupu. Obstát by ale snad mohla nebýt tří vážnějších problémů:

Jednak práce nemá v Obsahu dostatečně a kompletně uvedený skutečný obsah, chybí v něm jedna kapitola a všechny podkapitoly.

Jednak autorka v referenci zpracovávaných předloh, které sama odkazuje jedním způsobem, referuje mechanicky odkazy z předloh, odkazované jiným způsobem (viz např. str. 8, 9 aj.), místo, aby si vypomohla opisujícím způsobem.

A jednak demonstruje kupku problémů v odrazující podobě hned na první stránce textu – nejprve ze všeho ve stylisticky a obsahově nedobré (autorkou ze zadání nepozorně upravené) formulaci cíle práce; pak tam následuje nevhodné užití čárky ve větě, dále označení i takových částí práce jako např. resumé nebo seznamu literatury (s rozdílně psanými velkými a malými písmeny na začátku označení) jako „kapitol“, k tomu navíc všech číslovaných; to je jistě nesprávné. Ještě na této první stránce je i představení jednoho z autorů, F. Vyskočila, v nadpisu s akademickými tituly a pod nadpisem podrobnými a mnohými zbytečnými údaji o něm z wikipedie. Jiní autoři na další stránce jsou přitom správně bez titulů, ovšem zase uvedeni s údaji nesrovnatelně chudšími (a přímo nepostačujícími) než Vyskočil (nicméně ani jedny z údajů nejsou ve vhodné, tj. přiměřené podobě). Na to, že první strana práce je její častou „vizitkou“, je to opravdu dost chyb.

Na dalších stránkách se formální nedostatky objevují v psaní odkazů jednak ve výše uvedeném dvojím provedení, jednak ve formulaci odkazu „Tamtéž. S. ...“, tedy s tečkou a následujícím velkým S. Nesprávně užívá pomlčku místo spojovníku. Ani stylistické chyby v práci také nejsou úplně neobvyklé, nebyly by však rozhodující.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Výsledná práce je, bohužel, poněkud nešťastná. Není úplně vzdálena splnění, ale nedostatky ji zatím kazí. Formální se dají snadno opravit. Těžší to bude s obsahem. Kdyby se v práci daly jen předložit použité materiály jako zcela faktické a tak, jak jsou, práce by mohla obstát. Bohužel s nimi ale autorka měla ještě něco dělat. Neuměla si však samostatně poradit s odlišnými styly a přístupy použitých zdrojů a neuměla formulačně „dotáhnout“ ani svůj popis problematiky, provedla jej spíše trochu mechanicky. I když jistě dovednosti určitě prokazuje, např. na první úrovni odstupu od svých zdrojů, přece se „utopila“ v různých rovinách metaforických i odbornějších předloh, aniž by je důsledně rozlišovala a kritičtěji s nimi pracovala. Nedostatečná reflexe metaforické povahy výkladů je asi nejzávažnějším problémem celé práce.

Musím ale zároveň uvést, že její práci zkomplikovaly dvě další okolnosti. Jednak moje zadání, jednak čas a postup, který si pro vypracování práce zajistila, či spíše nezajistila.

Ohledně toho prvního: ukázalo se, a to ještě příliš pozdě, že práce neurologa F. Vyskočila k tématu existují jen v populární podobě a ještě jsou z nemalé části jen opisem toho, co píše jako věhlasní praktiční psychologové manželé Peaseovi. Navíc pan profesor neurologie nejen že mistry bez citací opisuje, ale podává metafory manželů Peaseových také skoro jako fakta (a nedělá to jen on), takže netrénovanější student/ka si i tím spíše nemusí rozdílu přiměřu a faktů všimnout. On se ale kvalifikoval přes medicínu, ne přes psaní textů. Na prvotním výběru literatury mám špatný díl já jako vedoucí práce. K tomu se však přidaly další a rozhodující problémy: čas, který si studentka na práci nedokázala včas zajistit, a její zatím nedostatečná poučenost v práci s materiály. Kdyby se problémy literatury i dovednosti ukázaly včas, dala se snad práce dovést do lepší podoby. Pozdě a bez finálních konzultací však už opravdu těžko. Také k dalším autorům se studentka již z časových důvodů proto nedostala.

Výsledná práce tedy, dle mne, potřebuje ještě trochu další práce se zdroji a kritičtější přístup, ale také čas na reflexi a „dozrání“.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Mám spíše doplňky, připomínky, než otázky. Předpokládám, že autorka ví, že mnohé věci v práci nejsou vlastně míněny vážně, že ale také neví, jak s nimi tedy lépe nakládat.

K rozdílu metafor a faktů: nejvíce asi bijí do odborně trénovaných očí Grayovy metafory Venuše, Marsu a také „energií“ „centripetální“ a „centrifugální“. „Všechno jde“, ale jen nějak, nějakým způsobem. V porovnání s problematičností i pouhých údajů o stavbě a činnosti mozku by mělo být tím spíše pochopitelné, že veškeré teorie o rozdílnosti mozků a jejich projevu jsou dosud vysoce hypotetické. Peaseovi si vypomáhají k popisu rozdílů, které známe ze zkušenosti, celkem logicky znějícími hypotézami o minulosti a úlohách mužských a ženských „mozků“ v ní. Zjevně jsou ale to také jen hypotézy a je otázkou, co faktického za nimi stojí. Gray se pouští do podstatně nepodloženějších hypotéz, pouze přiměrů či „obrazů“, třebaže líbivých. V každém případě obojí je opravdu velice hypotetické a jako s takovým se s tím musí pracovat. Je jistě otázkou, jak. Zdá se mi, že jen v rovině popisných a uvážlivých srovnání, nebo teoretického modelování. O to první se autorka pokusila, jen

málo viděla rozdíly. Stále se ještě o to může s pomocí další literatury a studia pokusit. To druhé je asi příliš těžký úkol pro adepta bakaláře.

Podle prací Vyskočila se zřejmě neukázal nějaký jednoznačně daný vztah mezi případnými fakticky přírodovědecky vykázanými rozdíly mozků mužů a žen a jejich projevy v jednání. Je otázkou, nakolik zde tedy korelace je - a jak ji zjistit a do jaké míry s ní vůbec dále pracovat. V době kratince po napsání práce Böhmové vychází čtvrté vydání práce F. Koukolíka Mozek a jeho duše, kde je oproti předešlým vydáním přidána mj. kapitola o rozdílech ženských a mužských mozků a jejich dispozic. Autor zde poukazuje na to, že mnohé studie prokázaly v podstatě jen minimum vykazatelných rozdílů ve výsledcích fungování obou typů mozků. Je to možná také otázka metod. Nicméně pokud by studentka práci měla ještě upravit, měla by to vzít v potaz.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Spíše „nevyhověla“, nicméně bych výborně obhajobě ponechal ještě šanci i na „dobře“.

Datum: 25.5.2014

Podpis:

